

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1916.

Första kammaren.

Nr 41.

Tisdagen den 21 mars.

Kammaren sammanträdde kl. 3,30 e. m.; och dess förhandlingar leddes av herr vice talmannen.

Herr statsrådet friherre *Beck-Friis* avlämnade Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 94, med förslag till lag om fortsatt tillämpning av lagen den 20 juni 1913 angående vård av enskildes skogar på Öland.

Justerades protokollen för den 14 och 15 i denna månad.

Upplästes följande ingivna läkarintyg:

Att riksdagsmannen herr *P. Paulson*, lidande av luftrörskatarr (Bronchitis acuta) tills vidare är oförmögen bevista riksdagens sammanträden intygar.

Stockholm ¹⁹/₃ 16.

Hakon Lindberg,
leg. läk.

Anmäldes och bordlades

bevillningsutskottets betänkande nr 13, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t rörande viss ändring i kungörelsen angående skatt för hundar;

lagutskottets utlåtande nr 20, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utökning av repetitionsövningsarna för landstormsmän; ävensom

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 33, i anledning av väckt motion om ändring i förordningen angående skogsvårdsavgifter; och

nr 34, i anledning av väckta motioner om åvägabringande av utredning, huru medel må kunna anvisas till fortsättande av den genom vederbörande skogsvårdsnämnder bedrivna verksamheten för skogsvårdens befrämjande å hemmansskogar i Norrbottens och Västerbottens län.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 42, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anordnande av brand- och dyrkfria valv inom generalstabens ämbetshus;

nr 43, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående uppförande av en laboratoriebyggnad å Karlsborg;

nr 44, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående verkställande av vissa tillbyggnadsarbeten m. m. vid Karlskrona grenadjärregementets kasernetablissemang i Karlskrona;

nr 45, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning från fjärde huvudtitelns allmänna besparingar av vissa förskottsvis utgivna medel: samt

nr 46, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning av vissa förskottsvis utgivna medel för anskaffande av flygmateriel m. m.

Anmäldes och godkändes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelse nr 55, till Konungen, i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av 12 § 1 mom. tredje stycket i gällande förordning angående bevilning av fast egendom samt av inkomst.

Vid föredragning av följande från andra kammaren ankomna protokollsutdrag:

nr 197, med delgivning av nämnda kammares beslut över dess första tillfälliga utskotts utlåtande nr 7, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående väckande hos barn och ungdom av intresse för sparsamhet; samt

nr 201, med delgivning av samma kammares beslut över dess andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 3, i anledning av dels herr Åkermans m. fl. motion, nr 194, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åstadkommande av mera likartade inkvarteringsförhållanden för arméns gifta underofficerare, dels herr Lindqvists m. fl. motion, nr 209, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande av inkvartering in natura åt vid Stockholms truppförband tjänstgörande underofficerare,

beslöt första kammaren hänvisa dessa ärenden till sitt första tillfälliga utskott.

Upplästes följande ingivna skrivelse:

Till Riksdagen.

Då jag om ett par månader ingår i mitt sjuttionde år, önskar jag lämna det uppdrag att vara fullmäktig i riksgäldskontoret, vilket jag innehaft alltsedan år 1895, och anhåller därför vördsamt att bli befriad från detta uppdrag.

Stockholm den 20 mars 1916.

G. F. Östberg.

Herr Östbergs anhållan bifölls, och beslöts att i anledning därav val av en fullmäktig i riksgäldskontoret efter honom skulle i föreskriven ordning anställas.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran följande den 18 innevarande mars bordlagda ärenden, nämligen statsutskottets utlåtanden nr 34—39, lagutskottets utlåtande nr 19, jordbruksutskottets utlåtanden nr 26—32, första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 9 ävensom första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 9.

Herr Ström, som nu erhöll ordet, yttrade: Från flera håll av landet, särskilt en del städer och liknande samhällen, ingå i dagarna underrättelser, att hus- och fastighetsägare, i synnerhet där de äro organiserade, hava för avsikt att högst väsentligt öka hyrorna för bostadslägenheter, även för smärre lägenheter. Sålunda förmäles om en ifrågasatt höjning av hyrorna med 10 å 15 procent i ett flertal västgötastäder, med 12 å 15 procent i en del städer och samhällen i södra och mellersta Sverige och med 15 å 20 procent i Stockholm. Sannolikt äro även i Norrland planer å liknande hyresökningar å bane.

Som bekant äro redan nu i vårt land bostadsprisen synnerligen höga, i vissa städer och landsdelar så uppskruvad, icke minst i fråga om små lägenheter, att de knappast äro möjliga att bära av de mindre bemedlade. Dessa höga bostadspris tvinga särskilt arbetarklassen till sådana inskränkningar och sådana anordningar, att en mycket stor trångboddhet med ty åtföljande sanitära och andra vådor blivit resultatet. Den genom krisen inträdda dyrtiden med sina väldigt stegrade livsmedelspriser ha tvingat de mindre bemedlade till ytterligare inskränkningar i fråga om sina bostadsförhållanden. Skulle nu till de förut rådande höga bostadsprisen och den olidligt tryckande dyrtiden komma även ytterligare förhöjda hyror, förhöjningar med ända till 15 och 20 procent, så torde tillståndet för arbetarklassen bliva hart när odrägligt, och sådana bostadsförhållanden inträda, att den allvarligaste fara för ett sunt familjeliv, för hälsa och välfärd uppstå för massor av svenska medborgare.

I flera av de krigförande länderna och även i neutrala länder ha åtgärder vidtagits mot att särskilt under nuvarande förhållanden uppdriva hyrorna och därmed ytterligare förvärpa tillståndet och existensmöjligheterna för de breda lagren av folket.

I Norge t. ex. har regeringen genom beslut förra året förordnat, att hyra för lägenhet upp till tre rum och kök icke får höjas utan samtycke av en kommunal kommitté, en hyresnämnd, vald av kommunalrepresentationen. Denna nämnd består av högst fem personer, av vilka minst en måste vara hyresgäst och en skall vara husägare. En hyreshöjning utan nämndens godkännande är ogiltig.

Begäran att få framställa interpellation om åtgärder mot allmänt uppdrivande av bostadsprisen.

Begäran att
få framställa
interpellation
om åtgärder
mot allmänt
uppdrivande
av bostads-
prisen.
(Forts.)

Huruvida i vårt land, där kommunalrepresentationen utses efter 40-gradig skala och där därför de mindre bemedlades intressen ej kunna tillfredsställande tillgodoses, en anordning som i Norge kan, utan garantier till förmån för tillgodoseendet av hyresgästernas intressen, vara rekommendabel, torde vara tvivelaktigt.

Något måste dock göras även i vårt land i denna sak, där est icke ytterst betänkliga förhållanden skola uppstå, och det, som skall göras, måste ske snart.

I anslutning till vad jag sålunda anfört får jag anhålla om kammarens tillstånd att till hans excellens statsministern få framföra följande spörsmål:

Kan man från regeringens sida med det snaraste förvänta åtgärder till förebyggande av, att den i landet rådande dyrtiden än ytterligare förvärras genom ett allmänt uppdrivande av bostadsprisen?

Denna framställning blev på begäran bordlagd.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet den vid sammanträdet början avlämnade kungl. propositionen.

Justerades sex protokollsutdrag för denna dag.

Kammarens sammanträde avslutades kl. 3,45 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.